

Το ίδιον θέλημα και η υπακοή (Μνήμη του Αγίου Ευθυμίου)

/ [Πεμπτουσία](#)



Οι αναγνώσεις των βίων δυο κορυφαίων Πατέρων, του Αγίου Παχωμίου και του Μεγάλου Ευθυμίου, μάς δίδουν αφορμή να σχολιάσωμε θέματα πού αφορούν το πρακτικό μας καθήκο. Θα ήθελα να σάς υπενθυμίσω ότι το Άγιο Όρος έχει σχέσι με τον Άγιο Ευθύμιο και γενικά με τους αγιοσαβίτες μοναχούς. Από αυτούς παρέλαβε η μονή Στουδίου το τυπικό της και το ίδιο τυπικό μετέφερε στον Αθωνα ο ιδρυτής της κοινοβιακής μορφής του μοναχισμού Άγιος Αθανάσιος, το οποίο και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα. Εκείνο πού έχει σημασία να προσέξωμε στον βίο και των δυο Πατέρων, είναι το ότι μάς συνιστούν την ακρίβεια της συνειδήσεως του πρακτικού μας καθήκοντος και ιδιαίτερα την αποφυγή του «ιδίου θελήματος».

Το θέλημα γίνεται με πολλούς τρόπους, αλλά οι κεντρικοί είναι δύο. Το ένα είναι το «εκ δεξιών». Χάριν δήθεν ευλαβείας κάνει κάποιος το θέλημά του. Το άλλο είναι το «εκ αριστερών». Χάριν της φιλαυτίας κάνει πάλι το θέλημά του. Και τα δυο είναι ολέθρια. Πιο επικίνδυνο όμως είναι το «εκ δεξιών». Το «εκ αριστερών» είναι καταφανές. Εκείνος πού κάνει το θέλημά του για ηδυπάθεια, έχει μαζί και την εντροπή. Εκείνος όμως πού κάνει το θέλημά του από τα δεξιά, είναι σχεδόν ανίατος, διότι είναι δύσκολο να τον πείσης ότι σφάλλει, καθ ην στιγμή στηρίζεται στο καύχημα ότι ευσεβεί, ότι αγωνίζεται. Είδατε στον βίο του Αγίου Παχωμίου τον αδελφό πού έκανε ιδιορυθμία εκ δεξιών;



Ποιό είναι το νόημα του «εκ δεξιών» θελήματος; Ότι με τον αγώνα του ο άνθρωπος, κερδίζει την σωτηρία. Όπως όμως τόσες φορές ετονίσαμε, η σωτηρία δεν είναι αποτέλεσμα συναλλαγής. Ο Θεός δεν είναι σαν κάποιος δεσπότης πού

επιδιώκει να πάρη κάτι από αυτούς πού εξουσιάζει, και αν δεν του τα δώσουν οι υποτελείς, τότε φυσικά τους αποκληρώνει. Αυτά είναι γελοία και βλάσφημα και μόνο να τα σκεφθή κανείς.

Η σχέσι του Θεού προς εμάς είναι πατρική και η ιδική μας προς Αυτόν υϊκή. Είναι σχέσι απολύτου πατρότητας και υϊότητος. Επομένως δεν μάς σώζουν τα έργα μας. Εκείνο πού μάς σώζει είναι η αγάπη του Θεού Πατρός, η οποία ξεχύνεται στα αγαπητά του τέκνα, εάν αποδείξουν πρακτικά με την βιοτή τους, την υϊκή τους θέσι προς Αυτόν. Η προσπάθεια πού καταβάλλομε στο να πειθαρχούμε στο θέλημα του Θεού, αυτό το νόημα έχει. Δεν κάνομε έργα για να συγκεντρώσωμε ποσοστά, μέσω των οποίων θα εξαναγκάσωμε τον Θεό να μάς δώση αυτά πού μάς ανήκουν. Αυτά τα πιστεύουν οι Ιουδαίοι του Νόμου και οι αιρετικοί της Δύσεως.

Προσέξατε ότι ο αδελφός αγωνιζόταν εντατικά, εγκρατευόταν και έκανε περισσότερο αγώνα. Έπρεπε να είχε περισσότερο μισθό. Και όμως ο Θεός δεν τον αναγνώρισε και αντί να κερδίση περισσότερη Χάρι όπως επίστευε, εδαιμονίσθη και ο Άγιος διά της προσευχής του τον ελευθέρωσε.

Το ίδιο βλέπομε και στον βίο του Αγίου Ευθυμίου. Ένας από τους μαθητάς του ήτο υψηλός και δυνατός άνθρωπος. Το κοινόβιο εχρειάζετο την συνδρομή του για την μεταφορά αναγκαίων πραγμάτων. Επειδή καταγόταν από την ύπαιθρο και εγνώριζε από πρακτικές εργασίες, ήτο κατάλληλος και ικανός για την υπηρεσία αυτή. Ο Άγιος τον εκάλεσε και του είπε ότι τον εψήφισε γι αυτό το διακόνημα. Αυτός αντιδρούσε και πρόβαλλε: «Δεν ημπορώ να το κάνω αυτό, Γέροντα. Αν με βάλετε σε αυτό το διακόνημα, θα πηγαινοέρχομαι εδώ και εκεί και θα παραλείπω την ακολουθία μου και την λοιπή τάξι και έτσι δεν θα ημπορέσω να κρατηθώ». Χρησιμοποιούσε την ιδική του ασθενή λογική, την λογική της συναλλαγής και όχι την λογική της πίστεως. Ο Άγιος Ευθύμιος τον επαρηγόρησε. «Όχι τέκνο, δεν θα σου συμβή αυτό. Εμείς οι οποίοι σε εψηφίσαμε στην θέσι αυτή, γνωρίζομε καλά τί κάνομε και θα προσευχηθούμε και δεν θα γίνη αυτό πού λέγεις, αντιθέτως θα ωφεληθής πολύ από την διακονία αυτή».

Αυτός πάλι δεν εδέχθη να υποταχθή, παραμένοντας στην ασθενή του γνώσι και στο ότι αν φύγη από την γραμμή των Πατέρων και ασχοληθή με εργασία πολυσχιδή και πολυμέριμνο, δήθεν θα εχάνετο. Τότε του λέγει ο Άγιος: «Εμείς τέκνο, καθώς σε ωφελούσε σου παραγγείλαμε. Εσύ όμως εφ όσον θα κάμης αυτό πού θέλεις, πρόσεξε καλά, όταν θα τρύγησης τους καρπούς να μην μάς αιτιάσαι». Δεν πρόλαβε να τελείωση ο απόηχος της φωνής του Γέροντος και εισέρχεται μέσα του ο δαίμονας. Τον ρίχνει κάτω και αρχίζει να σπαράζη και να αφρίζη και να κάνη εκείνα τα οποία δίδει ο διάβολος στους ιδικούς του. Κατόπιν παρακλήσεως και των άλλων Πατέρων, ο Άγιος τον εθεράπευσε. Μόλις συνήλθε, πήγε στο διακόνημά του,

στο οποίο και διέπρεψε.

Είναι ευχάριστο πού ευρίσκαμε τέτοια παραδείγματα στους βίους των Πατέρων μας, γιατί αυτά ακριβώς απασχολούν και εμάς. Αυτοί οι λογισμοί πάντοτε ενοχλούν και απασχολούν τον μοναχό. Και ο λόγος του Γέροντος μένει σαν μία γυμνή συμβουλή την οποία θέτετε σε αμφιβολία. «Αρα γε μάς τα λέγει καλά ή διότι τον συμφέρει τα προβάλλει έτσι;» Ευτυχώς πού οι Πατέρες μας δεν παρέλειψαν να περιγράψουν με λεπτομέρεια τα συμπτώματα, τις αφορμές και τις εικόνες των πραγμάτων για να παραδειγματιζόμεθα.

Κοιτάξετε τώρα τις σχέσεις πατρικής στοργής και υϊκής αγάπης. Φέρομεν ως παράδειγμα μίαν οικογένεια ιδανική. Πώς διάκειται ο πατέρας προς τα παιδιά του, στα οποία έχει δώσει καλή ανατροφή και πώς τανάπαλιν διάκηνται αυτά προς αυτόν; Έχετε μίαν αμυδράν εικόνα από αυτό. Αν δεν την είδατε προσωπικά ο καθένας σάς, την έχετε ιδεί δίπλα σας ή την ακούσατε. Εκεί υπάρχει σαν σύνδεσμος η αγάπη, η ευωδιά της Χάριτος, πού απορρέει από την παναγάπη του Θεού. Ο Θεός δεν είναι ο έχων ή ο πηγάζων αγάπη. Είναι ο Ίδιος αγάπη. Ο Ιωάννης, ο μέγας κλειδούχος των βαθυτάτων μυστηρίων, ονομάζει και βροντοφωνεί «ο Θεός Αγάπη εστί» (Α΄ Ιωάν. 4.8). Δεν λέγει, ο Θεός καλείται αγάπη, έχει αγάπη, πηγάζει αγάπη, αλλά «ο Θεός αγάπη εστι». Είναι η απόλυτος αυτοαγάπη και «ο μένων εν τη Αγάπη εν τώ Θεώ μένει και ο Θεός εν Αυτώ» (Α΄ Ιωάν. 4.16). Αν ξεκινούμε λοιπόν από την θέσι αυτή, οι σχέσεις μας είναι καθαρώς αγαπητικές. Υποτασσόμεθα στον Θεό όχι γιατί τον φοβούμεθα, αλλά γιατί τον αγαπούμε. Ανταποκρινόμενα στην αγάπη του, διότι πρώτος Αυτός «ηγάπησε ημάς».

Αρα η υπακοή είναι πραγματικό δείγμα της αληθινής αγάπης. Στην υπακοή και μόνο γίνεται η διαπίστωση της πραγματικής αγάπης. Βλέπετε μόνοι σας ότι, όταν αγαπάτε κάποιον, πόσο είσθε έτοιμοι και τον προκαλείτε να εκδηλώση το θέλημά του, για να το εφαρμόσετε αμέσως. Και τότε ευρίσκετε ανάπαυσι. Η υπακοή, ένας από τους βασικούς θεσμούς της μοναστικής μας ιδιότητας, δεν είναι τίποτε άλλο παρά πρακτική αγάπη. Επειδή τον Θεό δεν είναι δυνατό να τον ιδούμε με τα αισθητήρια του κόσμου τούτου, αντί Αυτού έχομε την Εκκλησία, έχομε τους Πατέρες. «Ο ακούων υμών εμού ακούει, και ο αθετών υμάς εμέ αθετεί, ο δε εμέ αθετών αθετεί τον αποστείλαντά με», λέγει ο Ιησούς μας (Λουκ. 10,16).

Το ενδιαφέρο μας είναι πώς να αναπαύσωμε αυτόν από τον οποίο εξαρτώμεθα. Η όλη εξάρτησί μας από τον πνευματικό μας πατέρα, τον Γέροντα, έχει ως θεμέλιο και βάσι την προς τον Θεό αγάπη μας. Ο υποτακτικός πάντοτε έχει μπροστά του ως παράδειγμα τον Ιησού μας, ο οποίος έγινε «υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε Σταυρού» (Φιλιπ. 2,8). Η ιδική μας εξάρτησι και υποταγή, τις περισσότερες φορές είναι αναγκαία, διότι την προβάλλει η φύσι, η θέσι, η περίστασι, τα πρόσωπα, τα

πράγματα. Στον Θεό Λόγο ποιό από όλα αυτά υπήρχε για να υποταχθή στον Θεό Πατέρα; «Μηδέν ων ήττον της πατρικής μεγαλωσύνης», έγινε το απόλυτο παράδειγμα της υποταγής και υπακοής σε όλα τα κτιστά όντα, για να μάθωμε εμείς, πού με την ανταρσία και τον «ετσιθελιτισμό» εξοριστήκαμε από την αιωνιότητα και την ζωή, ότι μόνο από αυτή την πόρτα θα επιστρέψωμε. Υπεδύθη ο Κύριός μας τον ρολό του απολύτου υποτακτικού όχι για μία στιγμή, αλλά σε ολόκληρο την παρουσία Του μαζί μας. Και όπως προφητικά απεκαλύφθη, «Εγώ δέ, ουκ απειθώ, ουδέ αντιλέγω» (Ησ. 50,5).



Αλλά ακόμα και εκεί πού θα ημπορούσε να πή κανείς ότι εδικαιούτο να προβάλη την αντίστασί Του, ή την δικαιολογία, δεν το έκανε, αλλά «τόν νώτον αυτού έδωκεν εις μάστιγας το δε πρόσωπον αυτού ουκ απέστρεψεν από αισχύνης

εμπτυσμάτων» (Ησ. 50,6). Όλα αυτά μάς βοηθούν να καταλάβουμε το νόημα της εξαρτήσεως και της υπακοής. Διότι εάν δεν πιάσωμε αυτό το νόημα, μάτην κοπιώμεν.

Οφείλομε να είμεθα έτοιμοι, γιατί οι ημέρες πού έρχονται είναι πονηρές. «Έστωσαν αι οσφύες ημών περιεζωσμέναι» με την αυταπάρνησι και «οι λύχνοι καιόμενοι», με τον ζήλο πού θα ανάψη μέσα μας η θεία Χάρις, όταν εμείς δείξωμε την πρόθεσί μας κατά αυτό τον τρόπο. Καμμιά αφορμή να μην μάς ξεφύγη να αποδείξωμε με την όλη διαγωγή μας ότι πιστεύομε σωστά και αγαπούμε γνήσια τον Χριστό μας και χάριν αυτών των δυο κινούμεθα και δεν μάς ενδιαφέρει τίποτε, ούτε τίποτε υπολογίζομε, διότι τίποτε στον κόσμο αυτό δεν έχομε.

Γι αυτό εξήλθαμε του κόσμου, για να γίνωμε «νεκροί τώ κοσμώ» κατά το προφητικό, «εξέλθετε εκ μέσου αυτών και αφορίσθητε και ακαθάρτου μή «άπτεισθε» και τότε «εισδέξομαι υμάς και έσομαι υμίν εις πατέρα και έσεσθέ μοι εις υιούς και θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ» (Κορινθ. 6,17-18).

Η μνήμη του μεγάλου φωστήρα Ευθυμίου, πού είναι καθηγητής των μοναχών, να μάς εύρη με γενναίες αποφάσεις και με σωστή τοποθέτησι των πραγμάτων, ούτως ώστε και η πρεσβεία των Πατέρων μας, να γίνη για μάς καρποφόρος, γιατί «πολύ ισχύει δέησις δικαίου ενεργουμένη» (Ιάκ. 5,16). Αν λοιπόν κατά αυτό τον τρόπο ετοιμαστούμε, τότε θα είναι απόλυτα ενεργούμενη η δέησι των Πατέρων μας. «Ίδού έστηκα επί την θύραν και κρούω» (Αποκ. 3.20), λέγει ο Ιησούς μας. Και όστις μου ανοίξει, «εισελεύσομαι και δειπνήσω μετ αυτού»· και όποιος δεν μου ανοίξει θα φύγω και θα κτυπήσω άλλη πόρτα. Να φροντίσωμε όχι μόνο να εύρη την πόρτα μας έτοιμη, αλλά προκαταβολικά ανοικτή, για να μην χρειαστή καν να κτυπήση, αλλά να εισέλθη κατ ευθείαν. Αμήν.

Πηγή: Γέροντος Ιωσήφ, Διδαχές από τον Άθωνα, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 8, γ' Έκδοσις, Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονή του Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 1999